

نام درس : علوم و فنون

بسمه تعالی

تاریخ امتحان : / ۳ /

نام :

مدت امتحان : ۷۵ دقیقه

استان خراسان رضوی

نام خانوادگی :

نمره به عدد:

شهرستان خلیل آباد

رشته: انسانی

نمره به حروف :

پایه تحصیلی: دهم

طراح سوال: عندلیب

ردیف	شرح سؤالات	بارم
	الف) تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)	
۱	صحيح و غلط بودن جملات زیر را با نوشتن «غ» و «ص» تعیین کنید. الف) هر چیزی که ذهن را به پویایی در آورد، متن است. ب) سبک عراقی از قرن دهم تا سیزدهم رواج داشته است. پ) نثر در قرن ششم و اوایل قرن هفتم به پختگی و کمال رسید ت) خواجه عبدالله انصاری نثر فنی را به کمال رساند	۱
۲	منظور از سبک شعر چیست؟	۰/۵
۳	مؤلف آثار زیر را بنویسید؟ الف) کشف الاسرار ب) شاهنامه ابومنصوری	۰/۵
۴	جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید. الف) آثاری که به زبان پهلوی تالیف شده بیشتر آثار ..... است ب) پدر شعر فارسی ..... است پ) سبک دوره سلجوقی را باید سبک ..... نامید	۰/۷۵
۵	کدام گزینه در مورد ویژگی‌های فکری شعر سده‌های پنجم و ششم درست است. الف) معشوق عمدتاً زمینی است ب) شعر بیشتر واقع‌گرا است پ) ورود اصطلاحات عرفانی ت) بیشتر روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است	۰/۲۵
۶	قالب عمده شعر سبک خراسانی کدام مورد است؟ الف) غزل ب) قصیده ج) مثنوی د) قطعه	۰/۲۵
۷	کدام کتاب از آثار منثور سده‌های پنجم و ششم نیست الف) کشف المحجوب ب) قابوس‌نامه پ) کلیله و دمنه د) تاریخ بیهقی	۰/۲۵

۰/۵	هر کدام از موارد ذکر شده به کدام قلمرو سبکی شعر مربوط می شود؟ الف) به کارگیری ردیف های فعلی و اسمی دشوار در شعر. قلمرو ..... ب) استفاده از دو نشان برای متمم. قلمرو	۸
(ب) موسیقی شعر (۶ نمره)		
۰/۵	حس و حال و لحن هریک از ابیات زیر را بنویسید. الف) گفت که سرمست نه‌ای، رو که از این دست نه‌ای رفتم و سرمست شدم و زطرب آکنده شدم ب) بگیر ای جوان دست درویش پیر/ نه خود را بیفکن که دستم بگیر	۹
۱	واژه « کمند افکن » را طبق الگوهای زیر تقطیع هجایی نموده و علامت هجاها را بگذارید الف) با حذف همزه ب) بدون حذف همزه	۱۰
۰/۵	صامت و مصومت های واژه‌های زیر را مشخص کنید. الف) عیدانه ب) ایجاز	۱۱
۰/۵	دو واژه بنویسید که در آنها واج « و » یکبار به صورت <u>مصوت</u> و یکبار به صورت <u>صامت</u> تلفظ شود؟	۱۲
۱/۵	بیت زیر را تقطیع هجایی نموده علامت هجا را گذاشته و ارکان (پایه‌های آوایی) هر بیت را مشخص نمایید. یکی بی زیان مرد آهنگرم ز شاه آتش آید همی بر سرم	۱۳
۰/۲۵	کدام گزینه با مصراع با « خوشا چون سروها استادنی سبز » هم وزن است؟ الف) بدان آیت را جان را بنده دارد ب) خورند از برای گلی خارها پ) دانه باشی مرغکانت برچند ت) هم عقل دویده در رکابت	۱۴
۰/۲۵	در تقطیع شعر، واج « /ن/ » در همه واژه‌های زیر حذف می شود به جز گزینه ..... الف) بردگان ب) کمین پ) ساکن ت) پیرامون	۱۵
۰/۵	مورد درست را از داخل کمانک انتخاب کنید الف) هجای واژه « پست » در مصراع زیر، یک هجای (بلند - کشیده) است « حیف بود در به چنین روی بست » ب) واژه « آسمان » با (مصوت بلند آ - صامت همزه) آغاز شده است	۱۶
۱	در بیت زیر موارد خواسته شده را بنویسید وقت را غنیمت دان آن قدر که بتوانی / حاصل از حیات ای جان یک دم است تا دانی الف) واژه‌های قافیه ب) حروف الحاقی ج) حروف اصلی د) نوع قاعده قافیه	۱۷

(پ) زیباشناسی نثر و شعر (۶ نمره)

۱۸	در عبارت‌های زیر، نوع سجع‌های مشخص شده را بنویسید کدام مورد ارزش موسیقایی بیشتری دارد؟ الف) عابدی در سبیل ، منکر حال <u>درویشان</u> بود و بی‌خبر از درد <u>ایشان</u> ب) پرسید که موجب <u>درجات</u> این چیست و سبب <u>درکات</u> آن چه؟ پ) الهی! یک دل پر درد دارم و یک جان پر زجر	۱
۱۹	آرایه « واج آرایه » در بیت زیر چگونه ایجاد شده است؟ « خیزید و خز آرید که هنگام خزان است / باد خنک از جانب خوارزم وزان است »	۰/۵
۲۰	هریک از توضیحات زیر، کدام « آرایه ادبی » را معرفی می‌کند؟ الف) یکسانی دو واژه در حروف آخر ب) تقابل سجع‌های متوازن یا متوازی در دو یا چند جمله است	۰/۵
۲۱	هریک از اصطلاحات داخل کمانک را در مقابل بیت مربوط آن بنویسید (موازنه . ترصیع) الف) ما برون را نگریم و قال را ب) غلام نرگس مست تو تا جدا رانند ما درون را بنگریم و حال را خراب باده لعل تو هوشیارانند	۰/۵
۲۲	در کدام بیت اشتقاق به کار رفته است واژه‌هایی که اشتقاق دارند را مشخص کنید الف) دل من هست از این بازار، بیزار ب) زمشرق سرکوی، آفتاب طلوع تو قسم خواهی به دادار و به دیدار اگر طلوع کند طالعم همایون است	۱
۲۳	در بیت‌های زیر، انواع جناس‌ها را مشخص کنید الف) هر که گوید کلاغ چون باز است ب) به جفایی و قفایی نرود عاشق صادق نشوندش که دیده‌ها باز است مژه بر هم نزند، گریزنی تیر و سنانش	۱
۲۴	با توجه به آرایه‌های ادبی که امسال خوانده‌اید کدام آرایه بر زیبایی بیت زیر افزوده است؟ ای دریغا ، ای دریغا ، ای دریغ کانچان ماهی نهان شد زیر میغ	۰/۵
۲۵	چرا واژه‌های مشخص شده در بیت زیر، آرایه « جناس همسان » پدید آورده‌اند؟ « تا روانم هست نامت بر زبان دارم <u>روان</u> / تا وجودم هست خواهد بود نقش در ضمیر	۰/۵
۲۶	در کدام بیت واج آرایه در تکرار مصوت‌ها مشهورتر است؟ (با دلیل) الف) رشته تسبیح اگر بگست معذورم بدار / دستم اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود ب) خواب نوشین بامداد رحیل / باز دارد پیاده را زسبیل	۰/۵

ت) نقد و تحلیل شعر و نثر (۴ نمره)

<p>۲/۲۵</p>	<p>سروده زیر یکی از اشعار «منوچهری» است (در سبک خراسانی شعر می سرود) با توجه به این سروده به پرسش‌ها پاسخ دهید</p> <p>الا یا خیمگی، خیمه فروهل که پیشاهنگ ، بیرون شد ز منزل تیره زن یزد، طبل نخستین شتربانان همی بندند محمل نماز شام نزدیک است و امشب مه و خورشید را بینم مقابل ولیکن ماه دارد قصد بالا فروشد آفتاب از کوه بابل</p> <p>الف) شعر بخشی از یک (قصیده - غزل) طولانی است (۰/۲۵)</p> <p>ب) برای ویژگی زبانی « همی به جای می » نمونه‌ای در شعر بیابید و بنویسید (۰/۲۵)</p> <p>پ) دو واژه کهنه و مهجور در شعر بیابید و بنویسید (۰/۵)</p> <p>ت) برای بیت سوم یک آرایه ادبی بنویسید؟ (۰/۲۵)</p> <p>ث) در بیت « چهارم » بین واژه‌های « بالا » و « فروشد » چه آرایه ادبی وجود دارد؟ (۰/۲۵)</p> <p>ج) توصیفات به کار رفته در شعر عینی است یا ذهنی؟ (۰/۲۵)</p> <p>چ) از نظر قلمرو فکری دو مورد از ویژگی‌های سبک خراسانی که در ابیات بالا مشهود هستند را بنویسید. (۰/۵)</p>	<p>۲۷</p>
<p>۱/۷۵</p>	<p>با توجه به متن زیر از « تاریخ بلعمی » به پرسش‌ها پاسخ دهید</p> <p>« و این ضحاک را اژدها به وی، از آن گفتندی که بر کتف او دو پاره گوشت بود بزرگ بر رسته دراز، و سر آن به کردار ماری بود و آن را به زیر جامه اندر داشتی، و هرگاه که جامه از کتف برداشتی، خلق را به جادوی چنان نمودی که این دو اژدهاست و از این قِبل ، مردمان ازو بترسیدندی، و اعراب او را ضحاک گفتندی... »</p> <p>الف) نثر تاریخ بلعمی از کدام دوره است؟ (۰/۲۵)</p> <p>ب) نثر تاریخ بلعمی (مُرسل - فنی) است؟ (۰/۲۵)</p> <p>پ) دو واژه کم کاربرد را از متن بالا بنویسید؟ (۰/۵)</p> <p>ت) در عبارت مشخص شده «را» به چه معنی به کار رفته است؟ (۰/۲۵)</p> <p>ث) معادل امروزی فعل‌های « بترسیدندی » و « گفتندی » چیست؟ (۰/۵)</p>	<p>۲۸</p>

موفق و موید باشید.

«بیرستان شہید نعیمی کا سہ ماہی اسکول علم و فن ادبی»

۱۔ الف (صحیح ب) غلط (ب) صحیح (ت) غلط

۲۔ بہ محبوبہ و بیوگی معانی کہ شاعرانہ انداز و نثر و درخت و بیان اندیشہ کا کامی گہرہ سب شعر کا گویند

۳۔ ابو الفاضل میبدی (ب) عدہ ای از داف و ان خندان

۴۔ الف (دینی رقصی) ب (ارودگی) ب (بیابین)

۵۔ ب	۶۔ ب	۷۔ الف	۸۔ الف (ادب) ب (زبان)
------	------	--------	-----------------------

۹۔ الف (این شعر و نثر کا اہلی دور کہ حالت ساری و نشاط درونی را بہ خواہندہ منتقل می کند) ب (باید با لحن مرعکہ و نیندادن خوانندہ شود چرا کہ شعر در ردہ ادبیات تعلیمی است)

۱۰۔ الف (ک من ذ ف ان)	ب (ک م ن ذ ف ان)
۱۱۔ الف (ح چ د ا ن)	ب (ا ی ج ا ز)
ص م ص م ص م	ص م ص م ص م

۱۲۔ کوہ سے صرت ویدان سے صامت

۱۳۔ ی   کی   بی   ز   بان   فر   و   ا   هن   گ   زم
ز   شا   ها   ت   سا   ید   ف   ی   جر   س   زم
ص   -   -   ص   -   -   ص   -   -   ص   -

۱۴۔ الف ۱۵۔ ب ۱۶۔ الف (لبہ) ب (صامت ہمنہ)

۱۷۔ الف (انی) ب (ی) ج (ان) (قاعدہ ۲)

۱۸۔ الف (سجع مطرب) ب (سجع سترای) (از سترای بستری دارد) ج (سجع متوازن)

۱۹۔ با تکرار صامت «دخ» و صرت «دا»

۲۱- الف (ت) تریغ ب (موازین)

۲۲- الف (ب) واژه های طالع و طلوع استعاره دارند

۲۳- الف (ب) جناس تام واژه باز ب جناس ناقص احتلائی

۲۴- تکرار (واژه آرایه) ب درینجا

۲۵- زیاده معانی استعارت دارند؛ اولی ب معنای روح و ذهن و دومی معنای جاری علی باشد

۲۶- بیت ب؛ زیاده مصرت «ا» ۷ بار تکرار شده است

۲۷- الف قصیده ب همی بندند ب تبییه زن - فزوهل ت مراعات نظیر
ج عین ج (توصیف، عین است و ساده است و جنبه عملی دارد

۲۸- الف نرد دره کانی ب (ب) اصل ب اندر - بردت ت ب
ج می ترسیدند - می گفتند

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir